

Javítókulcs

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ABC kisbetűivel jelöltük. Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta vagyis az item megoldása jó, illetve a tanuló nem oldotta meg, vagyis az item megoldása nem jó. Az első esetben az item betűjelét kell bekarikázni. Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen a javítókulcsban (ez főként az esszéire vonatkozik) megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint a szakirodalommal igazolható jó válasz is pontot ér.

1. **Helyes sorrend:** 4. A második triumviratus létrehozása, 3. Julius Caesar halála, 1. Themisztoklész bevezeti a cserépszavazást, 2. A rómaiak meghódítják Szicíliát, 5. actiumi csata, 6. Pannonia meghódítása **1 pont** (Részpont nem adható.)

2.

Görög isten	Római isten	„Funkciója”
a) Zeusz	Jupiter	b) Főisten, ég és föld Ura.
Aphrodité	c) Vénusz	A szépség és szerelem istennője.
d) Héphaisztosz	Vulcanus	Kovács és tűzisten. / Mesterségek istene.
Héra	e) Juno	Az istenek királynéja. / A házasság, gyermekáldás védője.
f) Pallasz Athéné	Minerva	g) városok, bölcsesség, tudomány, művészet védője.

h) Hermész aláhúzása

8 pont

3.

- a) sztratégosz – 3.
- b) polisz – 7.
- c) napidij - 2.
- d) néptribunus - 5.
- e) diktátor - 1.
- f) arkhón - 6.

6 pont

A 4. sorszámú (háromevezősoros hajó) nem kapcsolható össze egy felsorolt fogalommal sem.

4.

a) Ókor

b) A hellenizmus bekarikázása.

2 pont

5.

a) A görög-perzsa háború helyszínei.

b) Pannoniai városok.

c) Az iszlám valláshoz kapcsolódó fogalmak.

d) A magyarok vándorlásának helyszínei.

4 pont

6.

- a) A hoplita áthúzása. A hoplita ókori görög harcos. vagy A legionarius és a centurio a római hadsereghez kapcsolódó fogalmak.
- b) Consul áthúzása. Az ókori római történelemhez kapcsolódik. vagy A másik két fogalom a Frank Birodalomhoz kapcsolódik.
- c) Allódium áthúzása. Az allódium a földesúr saját kezelésében tartott és jobbágyi robottal műveltetett földje. vagy A másik kettő a mezőgazdaság új eszköze.
- d) Az első kép áthúzása. Az első kép román stílusú (a jáki templom). vagy A másik két templom/katedrális gótikus.

8 pont

7.

- a) A páli fordulat aláhúzása.
- b) A létbiztonság romlása aláhúzása.
- c) A hívőket nem kötelezték krisztusi szegénységre aláhúzása.
- d) Nagy Theodosius 391. évi rendeletének aláhúzása.

4 pont

8. Az egyenlőség igénye – aláhúzása.

1 pont

9.

mezőgazdaság fejlődése	középkori városok	céh	távolsági kereskedelem
c, f	a, d, g, h, k, l	b, e, i	j

A j) beírása elfogadható a középkori városoknál is.

12 pont

10.

a) 3.

b) 1.

c) 2.

3 pont

11. a) Az uralkodók nevének besorolása időrendben (balról jobbra haladva).

1 pont

I.(Szent) István	Szent László	II. András	IV. Béla	I. Károly	Nagy Lajos	Luxemburgi Zsigmond
c, h	e, f	d, i	g, l	b, m	j	k

12 pont

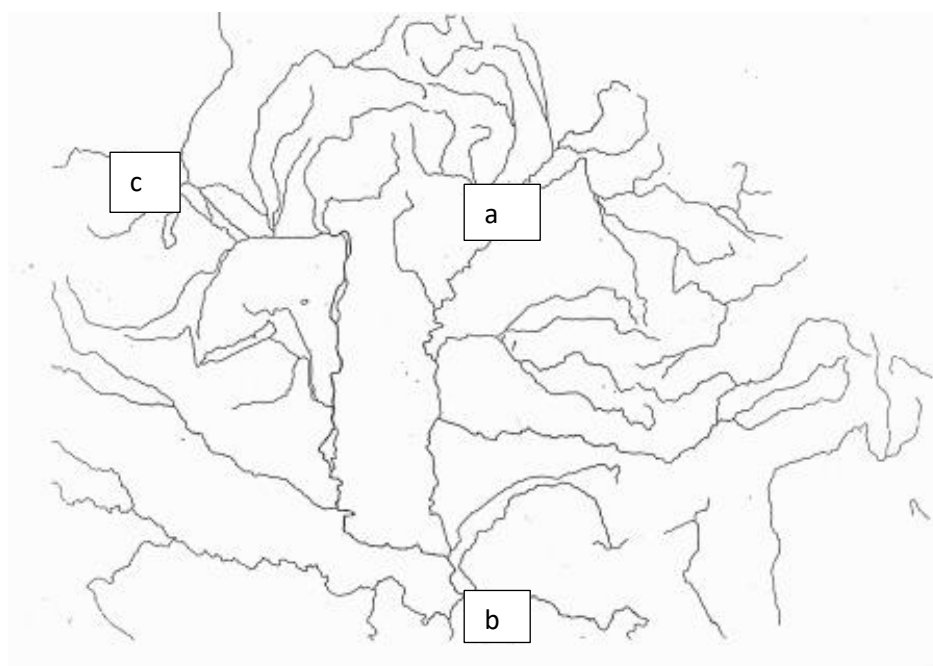
12.

Esemény	Évszám	Betűjel
a) A milánói rendelet biztosította a keresztények szabad vallásgyakorlatát.	313.	B
b) Kis Pippin fiát Rómában a pápa császárrá koronázta.	800.	F
c) Döntő csapást mért a magyarokra Augsburgnál.	955.	G
d) Az utolsó Árpád-házi uralkodó halála.	1301.	C
e) A magyar hadsereg súlyos vereséget szenvedett Várnánál.	1444.	D
f) Az oszmán hadsereg elfoglalta Bizáncot.	1453.	E

Elemenként 0,5 pont.

Összesen 6 pont

13.

(<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2011/06/gyertyanffy-andras-magyarorszag-torteneti-topografiajanak-tanitasa-a-tortenelemoran-02-02-06/>) (2019.11.04.)

(https://jegyzettar.blog.hu/2017/09/03/a_deli_vegvarrendszer_kiepulese) (2019.11.04.) 4 pont

14.

Meghatározás	Történelmi fogalom
Olyan földterület, amelyet egy évig bevetetlenül hagynak.	a) ugar
A magyarok zsákmányszerző hadjárata a IX-X. században.	b) kalandozások
Az oszmán / török hadsereg gyalogos katonája.	c) janicsár

3 pont

15. REJTVÉNY

15 PONT

Írja be soronként a meghatározásnak megfelelő megoldásokat!

a) Julius Caesar szövetségese / triumvir társa.

b) 1075-ben kiadta a Dictatus Papae-t. VII.....pápa.

c) Római határvédelmi rendszer.

d) Rómát veszélyeztető népcsoport. Odoaker is ilyen származású.

e) Római béke. Pax

f) A Bizánci Birodalom hivatalos nyelve.

g) Az egyháznak fizetett adó.

h) Kereskedelmi városszövetség.....városok

i) I. (Szent) István fia.

j) A középkorban a céhbe nem tartozó iparos.

k) Orseolo Péterrel szemben Ménfőnél vereséget szenvedett. Aba.....

l) 1215-ben kiadott szabadságlevél. MagnaLibertatum.

m) Az Arab - félsziget lakói.

o) Az uralkodó elsőszülött fiának biztosítják a trón öröklését.

n)

P	O	M	P	E	I	U	S
	G	E	R	G	E	L	Y
		L	I	M	E	S	
G	E	R	M	Á	N		
		R	O	M	A	N	A
			G	Ö	R	Ö	G
T	I	Z	E	D			
	H	A	N	Z	A		
			I	M	R	E	
K	O	N	T	Á	R		
S	Á	M	U	E	L		
C	H	A	R	T	A		
	A	R	A	B	O	K	

Esszé:

16. Az érettségi értékelési szempontjait kell alkalmazni az alábbi pontozással. Kérem a javító kollégákat, vegyék **figyelembe, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.**

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	1
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	3

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja a Szent István államszervezésre vonatkozó következtetéseit, ismereteit. Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont)

Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája a magyar államalapítás és említi a témához kapcsolódó évszámot. Pl. 997- 1000 – 1001 – 1038.; (idő). Topográfiai megállapítást is tesz. Pl. A magyarok a Kárpát-medencében alapítottak államot vagy A z állam neve Magyar Királyság, stb. Az 1 pont akkor jár, ha mindkét szempontra kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség és nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat (pl. királyság, feudális állam, vármegye, várispán, várjobbágy, várbirtok, stb.). (1 pont)

Legalább 4 fogalmat használ.

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A tanuló 2- 3 elemre utal a forrásokat használva a témához tartozóan (3 pont). pl.

- A vármegye területi felépítésének jellemzőivel kapcsolatban megemlíti, hogy a nemzetségi-vérségi alapon működő hatalmi berendezkedés után területi alapon nyugvó közigazgatási egységeket hozott létre a király, a vármegyét.
- Először az ország középső területén szervezték meg, majd a királyi hatalom megerősödésével a peremterületeken is
- A vármegye olyan területi egység, amely a királyi birtokok mellett magában foglalta az egyházi és magánföldesúri birtokokat is.
- A királyi várak a hozzájuk tartozó királyi birtokkal alkották a várispánságokat

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 3 elemre utal a témához tartozóan (3 pont): pl.

- A várispánságok élén az ispánok álltak.
- Az ispán irányította a szolgálóállapotú várnépeket és a katonáskodó várjobbágyokat.
- A legfontosabb királyi várak váltak a vármegyék központjaivá.
- A vármegyék élén a megyésispánok álltak.
- Az ispánok és a megyésispánok bíráskodtak, kezelték a királyi jövedelmeket.
- Az ispánok a főpapok mellett részt vettek a királyi tanácsban.
- A legmagasabb világi méltóság a királyi udvar ispánja, a nádorispán volt.

Források:

4. feladat képi forrása:

<http://mindennapmuveszet.blogspot.com/2014/11/laokoon-szoborcsoport.html> (2019.10.22.)

6. feladat képeinek forrása:

<http://www.vasierktar.hu/hu/s/839/jaki-templom> (2019.10.23.)

<https://hu.depositphotos.com/148481695/stock-photo-milan-cathedral-duomo-di-milano.html> (2019.10.23.)

<https://latvanyossagok.hu/a-kozepkori-europa-10-gotikus-katedralisa/> (a párizsi Notre Dame 2019.10.23.)

7. feladat

<http://biblia.hit.hu/bible/search/kw/add%20el%20mindenedet/21/LUK/0/0/0> (On-line Biblia (Károli Gáspár fordítása)- Lukács evangéliuma) (2019.10.24.)

16. feladat - esszé képi forrásai:

<https://slideplayer.hu/slide/2064988/> (2019.10.29.)

(<http://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2015/07/varga-szabolcs-a-horvat-mult-abrazolasa-a-kozepiskolas-magyar-tortenelemtankonyvekben-06-01-11/>) (2019.10.30.)